



สสส. สำนักงานกองทุนสนับสนุน  
การสาธารณสุขมูลฐาน

# สถานการณ์ทั่วโลก ในการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่

พญ.กฤษมา ชูศิลป์



# Global Breastfeeding Situations





# การรณรงค์การเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ ขององค์การอนามัยโลก



- หลักเกณฑ์การตลาดผลิตภัณฑ์อาหารทารกและเด็กเล็ก พ.ศ. 2524
- เครือข่ายองค์กรเอกชนปกป้องทารกจากการใช้ผลิตภัณฑ์อาหารทารกและเด็กเล็ก
- โครงการโรงพยาบาลสายสัมพันธ์แม่ลูก พ.ศ. 2535
- กำหนดการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่อย่างเดียวนาน 6 เดือนแรกหลังเกิด พ.ศ. 2544
- หลักเกณฑ์ระดับโลกของโครงการโรงพยาบาลสายสัมพันธ์แม่ลูกระดับประเทศ พ.ศ. 2549





# คำจำกัดความ อัตราการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ระดับโลก

- **การเลี้ยงลูกด้วยนมแม่อย่างเดียว**

หมายถึง การให้เฉพาะนมแม่อย่างเดียว โดยไม่ให้น้ำ ของเหลว นมผสมและอาหารอื่น ยกเว้นยา

- **การเลี้ยงลูกด้วยนมแม่**

หมายถึง การเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ที่ไม่แยกประเภท หรือเคยเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ ด้วยวิธีใดวิธีหนึ่ง

- **การเลี้ยงลูกด้วยนมแม่เป็นหลัก**

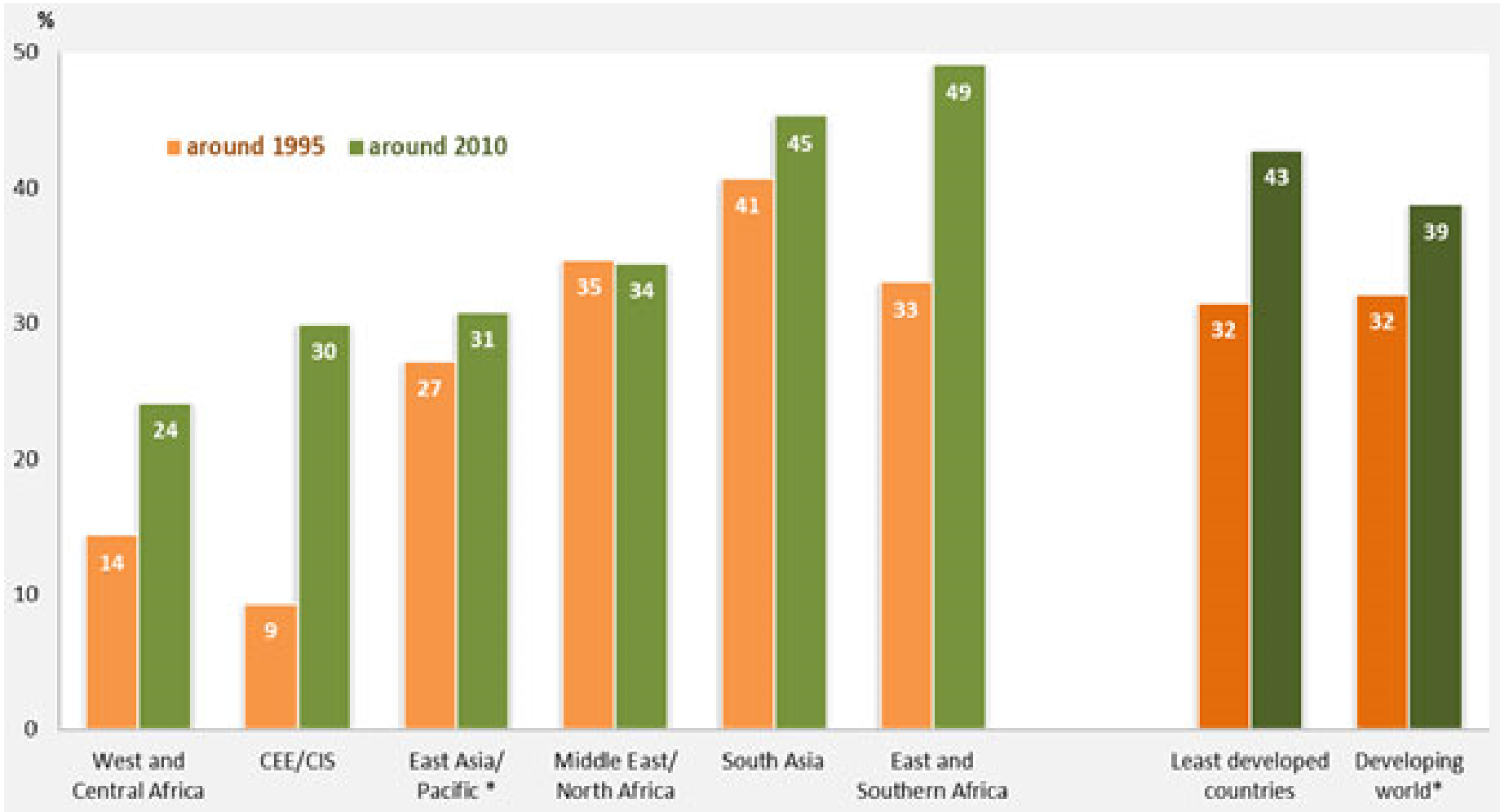
หมายถึง การให้นมแม่ร่วมกับน้ำหรือเครื่องดื่มที่ไม่ใช่ นมผสมหรืออาหาร

- **การเลี้ยงลูกด้วยนมแม่บางส่วน**

หมายถึง การให้นมแม่ร่วมกับนมผสมและหรืออาหารอื่น



# สัดส่วนการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่อย่างเดียวในทารกอายุ < 6 เดือน ระดับภูมิภาคของโลก ระหว่าง พ.ศ. 2538 - 2553





# อัตราการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่จาก องค์การอนามัยโลก พ.ศ. 2550



## อัตราการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่อย่างเดียวนั้นทั่วโลกเพิ่มขึ้นมาก

- ร้อยละ 22 เป็นร้อยละ30 ในประเทศแถบทะเลทรายสะฮารา
- ร้อยละ 10 เป็นร้อยละ19 ในประเทศแถบยุโรป
- ร้อยละ 45 ในประเทศแถบเอเชียใต้
- ร้อยละ 43 ในประเทศแถบเอเชียตะวันออกเฉียงและเอเชียแปซิฟิก
- และยังคงเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ร้อยละ 39 ถึงอายุ 20-23 เดือน



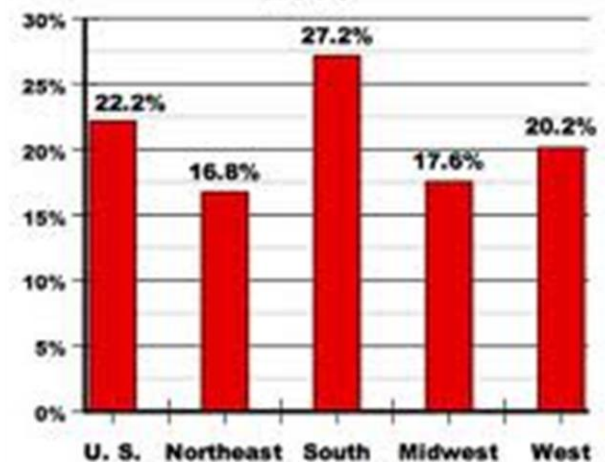


# ผลลัพธ์การส่งเสริมโครงการ โรงพยาบาลสายสัมพันธ์แม่ลูก

- เพิ่มอัตราการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่อย่างเดียว
  - ร้อยละ 1.54 ในทารกอายุน้อยกว่า 2 เดือน
  - ร้อยละ 1.11 ในทารกอายุน้อยกว่า 6 เดือนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ( $P < 0.001$ )
- อัตราการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่อย่างเดียวสูงสุดตามระดับรายได้ของกลุ่มประเทศ
  - ร้อยละ 40.8 ในรายได้ต่ำ
  - ร้อยละ 32.1 ในรายได้ปานกลางค่อนข้างน้อย
  - ร้อยละ 29.1 ในรายได้ปานกลางค่อนข้างสูง และ
  - ร้อยละ 12.1 ในรายได้สูง



Rural Child Poverty Rates by Region  
2006



Source: Carsey Institute; U.S. Census





# อัตราการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ระดับประเทศ

- ประเทศรวันดาที่มีอัตราการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่อย่างเดียวกว่า 4 เดือนและ 6 เดือนสูงที่สุดในโลก
- รายงานอัตราเลี้ยงลูกด้วยนมแม่อย่างเดียวกว่า 4 เดือนสูงที่สุด 5 อันดับแรกในโลกได้แก่
  - Rwanda (94.4) Kiribati (94.4)
  - Madagascar (77.1) Benin (76.9)
  - China (76.7)
- มีอัตราเลี้ยงลูกด้วยนมแม่อย่างเดียวกว่า 6 เดือนสูงที่สุด 5 อันดับแรกได้แก่
  - Rwanda (88.4) Kiribati (80.0)
  - Benin (70.1) Madagascar (67.2)
  - Korea, North (65.1)

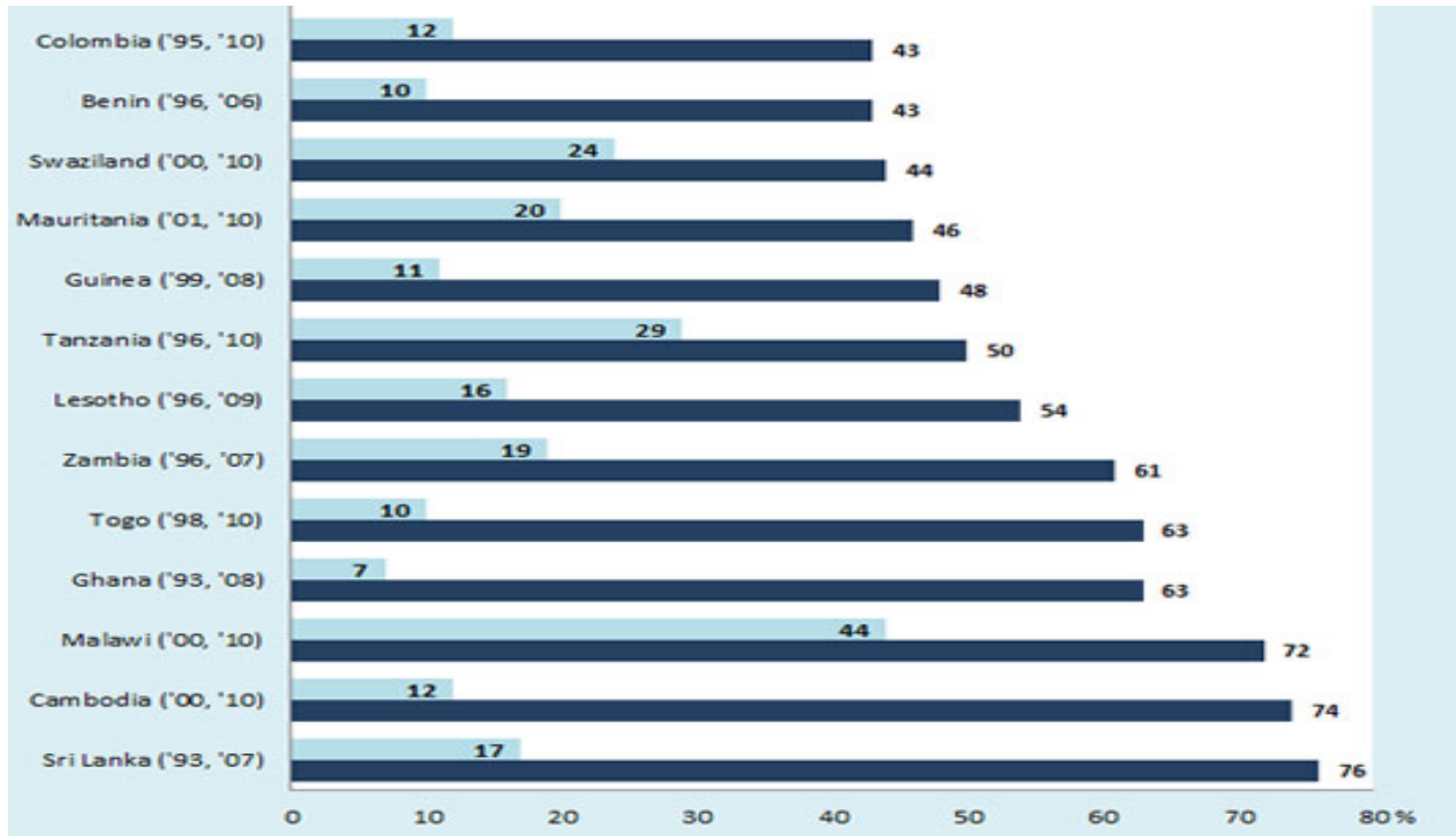




# สัดส่วนการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่อย่างเดียวในทารกอายุ < 6 เดือน ใน 24 ประเทศของโลกระหว่าง พ.ศ. 2538 - 2553



# สัดส่วนการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่อย่างเดียวในทารกอายุ < 6 เดือน ใน 24 ประเทศของโลก ระหว่าง พ.ศ . 2538 - 2553



# ค่าเฉลี่ย 5 ตัวชี้วัดของ 33 ประเทศ การให้อาหารทารกและเด็กเล็ก

## World Breastfeeding Trend Initiative

ตัวชี้วัด	ค่าเฉลี่ย
อัตราการเริ่มต้นการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ชั่วโมงแรก (28 /33 ประเทศ)	51.2%
อัตราการให้อาหารตามวัย (30 /33 ประเทศ)	46.0%
ค่าศูนัยกลางระยะเวลา (เดือน) การเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ (28 /33 ประเทศ)	18.6
อัตราการเลี้ยงด้วยนมขวด (25 /33)	31.0%
อัตราการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่อย่างเดียว 6 เดือน (30/33 ประเทศ)	67.7%



# รายงานสถิติการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ของ องค์การอนามัยโลก พ.ศ. 2549 - 2554

ประเทศในแถบ	นมแม่อย่าง เดียว 6 ด	อาหารตามวัย อายุ 6-8 ด	ยังได้นมแม่ อายุ 12-15 ด	ยังได้นมแม่ อายุ 20-23 ด
ทวีปแอฟริกา	34	66	86	44
เขตซ้าฮาราน	35	69	88	46
แอฟริกาใต้/ ตะวันออก	49	81	89	54
ทวีปเอเชีย	38	55	72	69
เอเชียใต้	45	56	87	76
เอเชียตะวันออก- แปซิฟิก	29	54	51	-



# รายงานสถิติการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ของ องค์การอนามัยโลก พ.ศ.2549 - 2554

ประเทศในแถบ	นมแม่อย่าง เดียว 6 ด	อาหารตามวัย อายุ 6-8 ด	ยังได้นมแม่ อายุ 12-15 ด	ยังได้นมแม่ อายุ 20-23 ด
ลาตินอเมริกา	42	71	59	53
เขตเศรษฐกิจ ยุโรป	30	55	59	22
ประเทศกำลัง พัฒนา	37	60	75	56
ประเทศที่ พัฒนาน้อย	42	68	90	61
ระดับโลก	37	60	74	55



# การเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ในทวีปเอเชีย

พ.ศ. 2549 - 2554

ประเทศในแถบ	นมแม่อย่าง เดียว 6 ด	อาหารตามวัย อายุ 6-8 ด	ยังได้นมแม่ อายุ 12-15 ด	ยังได้นมแม่ อายุ 20-23 ด
<b>Bhutan</b>	49	67	93	66
<b>Bangladesh</b>	43	74		
<b>Cambodia</b>	74	82	83	43
<b>China</b>	28	43	37	
<b>Philippines</b>	34	58	58	34
<b>Thailand</b>	15			
<b>Asia</b>	38	55	72	69





# การเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ ในประเทศกำลังพัฒนา

- ประเทศรวันดาที่มีอัตราการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่อย่างเดียวก  
ทั้ง 4 เดือน และ 6 เดือนสูงที่สุดในโลก
- เมื่ออายุ 20-23 เดือนทารกชาวรวันดา ร้อยละ 77  
ยังคงเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ร่วมกับอาหารอื่น เช่นเดียวกับทารก  
ในประเทศบังคลาเทศ เนปาลและBurkina Faso
- ประเทศแถบแอฟริกา เช่น ประเทศ Zambia มีอัตราการเลี้ยงลูก  
ด้วยนมแม่อย่างเดียวยุอายุ 4 เดือนแรกดีขึ้นช่วง พ.ศ. 2535-  
พ.ศ. 2539 (ร้อยละ 13 เป็นร้อยละ 23)
- ในช่วง พ.ศ. 2539- 2549 ประเทศในแถบทะเลทรายสะฮารา มี  
อัตราการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่อย่างเดียวกดีขึ้นมาก  
(ร้อยละ 22 เป็นร้อยละ 30)





# การเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ ในประเทศกำลังพัฒนา



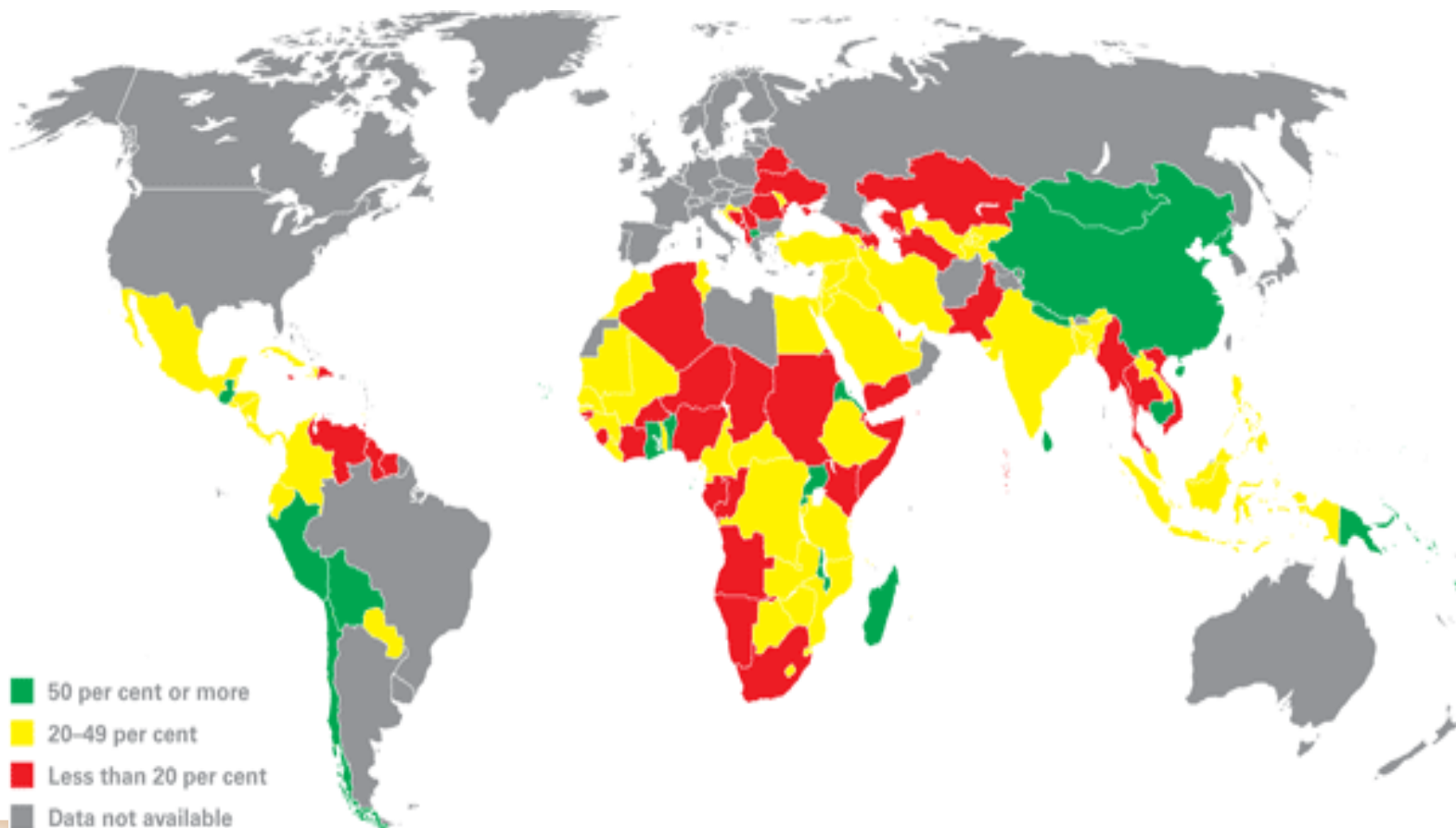
- ประเทศที่พัฒนาแล้วยกเว้นประเทศสวีเดนเคยเลี้ยงลูกด้วยนมแม่อย่างเดียวน้อยมาก
- ประเทศสวีเดนมีอัตราการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่อย่างเดียวยุคสูงมาก จากร้อยละ 50 เป็นร้อยละ 73 ใน พ.ศ. 2548
- โครงการโรงพยาบาลสายสัมพันธ์แม่ลูกในประเทศออสเตรเลีย คานาดา จีน และอเมริกาช่วยเพิ่มอัตราการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่อย่างเดียวย่างรวดเร็ว
- บางประเทศในทวีปอเมริกาเคยมีอัตราเคยเลี้ยงลูกด้วยนมแม่สูงมาก เช่น ประเทศชิลี (ร้อยละ 97 พ.ศ. 2536)





# เปรียบเทียบกับทั่วโลก

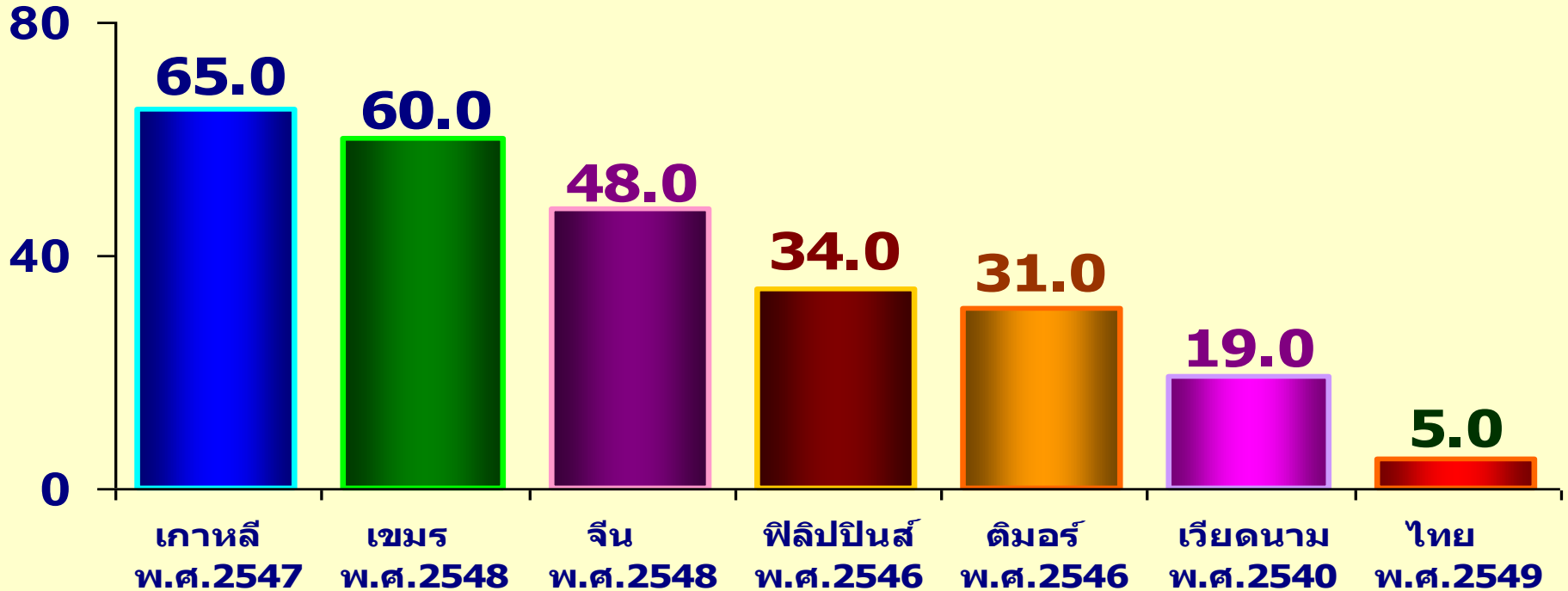
อัตราการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่อย่างเดียวนาน 6 เดือน  
ประเทศไทยจัดอยู่ในกลุ่มที่มีอัตราน้อยกว่าร้อยละ 20 (สีแดง)





# อัตราการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ อย่างเดียว 6 เดือน ระหว่างประเทศ

ร้อยละ



แหล่งที่มา : สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์

กระทรวงสาธารณสุข



# การเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ในประเทศไทย

- โครงการโรงพยาบาลสายสัมพันธ์แม่ลูกอย่างเข้มแข็ง พ.ศ. 2530-2533 ได้ แต่มีการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ภายใน 24 ชั่วโมงแรกเพียงร้อยละ 44
- อัตราการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่อย่างเดียว 4 เดือนเพิ่มขึ้นเป็น ร้อยละ 1.3 ร้อยละ 16.3 และร้อยละ 20.7 ใน พ.ศ. 2536 พ.ศ. 2544 พ.ศ. 2548 ตามลำดับ
- อัตราการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่อย่างเดียว 6 เดือน
  - ร้อยละ 14.5 (ระดับโรงพยาบาล พ.ศ. 2548 )
  - ร้อยละ 5.2 (สำรวจระดับครัวเรือน รายงานของยูนิเซฟ พ.ศ. 2549)





# การเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ในประเทศไทย

- รายงานอัตราการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่อย่างเดียวนาน 6 เดือน ร้อยละ 29.6 ในระดับโรงพยาบาล พ.ศ. 2553 อัตราการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่อย่างเดียว อายุ 0 – 6 เดือนร้อยละ 43.6 (การสำรวจระดับปฐมภูมิ พ.ศ. 2553)
- อัตราการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่อย่างเดียวยุในร้อยละ 70.5 และเหลือร้อยละ 23.6 เด็กอายุ 6 เดือน
- รายงานอัตราการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่อย่างเดียวนาน 6 เดือน ร้อยละ 50.4 ในระดับโรงพยาบาลสายใยรัก พ.ศ. 2554





# การดำเนินการ รพ.สายสัมพันธ์แม่ลูก

- **กิจกรรมที่ช่วยเพิ่มอัตราการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่**
  - การให้สุขศึกษาระยะฝากครรภ์ร่วมกับระยะหลังคลอด
  - การสนับสนุนของคนรอบข้าง
  - การฝึกอบรมเจ้าหน้าที่ในโรงพยาบาล
  - การติดตามเยี่ยมที่บ้านหลังจำหน่ายออกจากโรงพยาบาล
  - การส่งเสริมการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ในหออภิบาลทารกแรกเกิดระยะวิกฤติ
- **ปัจจัยเสี่ยงที่ทำให้ทารกไม่ได้นมแม่อย่างเดียว**
  - การให้อาหารทางสาย
  - การให้คำปรึกษาขณะฝากครรภ์น้อยกว่า 6 ครั้ง
  - ทศนคติเชิงลบเกี่ยวกับการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่





# ช่วยกันเลี้ยงลูกด้วยนมแม่จะ





# Thank you

มูลนิธิศูนย์นมแม่แห่งประเทศไทย อาคารสถาบันฯ ชั้น 11  
โทร. 02-354-8404 แฟกซ์ 02-354-8409

[www.thaibreastfeeding.org](http://www.thaibreastfeeding.org)